

TÖMEGKÖZLEKEDÉSI JÁRMŰVEZETŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

TÖMEGKÖZLEKEDÉSI JÁRMŰVEZETŐ

Feladatok és tevékenységek

A tömegközlekedés történetét az omnibusz fővárosi 1832. évi megjelenésétől számítjuk, azaz több mint másfél évszázadra nyúlik vissza. A közlekedés történetéből kiemelhetjük az 1920-as években a tömegközlekedésből kivont omnibuszt, lóvasutat, és a villamosvasutat, amely a mai napig szerves részét alkotja a nagyvárosok közlekedésének. Fővárosunk méltán volt híres tömegközlekedéséről, hiszen a maga idejében ritkaságnak számított a budavári sikló, a fogaskerekű vasút, vagy Európában elsőként megépült földalatti vasút (1986). Manapság Magyarországon a tömegközlekedést gyakran autóbuszokkal oldják meg, néhány megyeszékhelyen - a városképre is hatást gyakorló - villamosokkal egészül ki. Budapesten közlekedik még a már nélkülözhetetlen metró és az „áramszedős busz”, a trolibusz, valamint a városkörnyékről beérkező helyiérdekű vasút (HÉV).

A tömegközlekedés a jövőben is nélkülözhetetlen marad az óriási gépkocsiforgalom ellenére. A tömegközlekedési hálózat fejlesztésénél a kötöttpályás közlekedés esetében legfontosabb feladat fővárosi szinten a gyorsvasúti rendszer kialakítása, és a metróhálózat bővítése. Országszerte folyamatosan történik a villamos vonalak felújítása, valamint a kocsik korszerűsítése. Az autóbuszpark cseréjének legfőbb szempontja a környezetvédelem és a sérült emberek számára az akadálymentesség megteremtése.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A tömegközlekedési gépjárművezető (busz-, villamos-, troli-, metró-, HÉV-, fogaskerekű vasút vezető) olyan járművet vezet, amely személyeket szállít. Feladata, hogy az előre kijelölt útvonalon, közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet (KRESZ) betartásával és a közúti forgalomhoz történő alkalmazkodásával biztonságosan vezesse járművét. Munkája során a jármű műszaki állapotával kapcsolatosan előírt ellenőrzési és a biztonságos üzemeltetést szolgáló karbantartási feladatokat pontosan ellátja. A jármű vezetése, ellenőrzése és karbantartása mellett képes használni a különböző menetokmányokat, a közforgalmú közlekedés menetrendjeit. A buszvezető képes útvonaltervet készíteni közúti

térképek alapján. A személyszállítási feladathoz kapcsolódóan kezeli a jármű utas-tájékoztatási és egyéb információs berendezéseit. Alkalmazza és betartja az utasforgalomra, a poggyászkezelésre, a vezetési és pihenőidőkre, valamint a munkaidőre vonatkozó jogszabályokat, továbbá a munkajogi és munkavédelmi előírásokat.

A tömegközlekedési gépjárművezető feladata az utasok balesetmentes célba érkezésének, kényelmes utazásának biztosítása. Ennek érdekében a megállóknál az utasok kényelmes le- és felszállása érdekében a járdaszegélyhez (peronhoz) legrövidebb távolságban parkol, valamint körültekintően nyitja és zárja a járműajtókat. Figyeli, hogy a világítás, a szellőzés és a fűtés a nap- és évszaknak megfelelő-e.

Szolgálatának kezdetekor a járműtelepen (buszgarázs, végállomás) közlekedésbiztonsági és műszaki szempontból átvizsgálja a járművet.

Adminisztratív feladatai között szerepel a menetokmány vezetése, valamint jegyzőkönyv készítése az esetleges késésről, meghibásodásról, netán balesetről. A vezető a gépjárművén zavarelhárítást végez, komolyabb meghibásodás esetén gondoskodik annak bejelentéséről, javíttatásáról, valamint mentesítő jármű forgalomba állításáról.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A tömegközlekedési gépjárművezető legfontosabb eszköze az elektromos, vagy dízelüzemű gépjármű. Ezen kívül használja azokat a szerszámokat, melyek segítenek munkaeszköze karbantartásában, javításában. Ilyenek például a különböző fogók és kulcsok, az akkumulátortöltő, a hűtővízfeltöltésre szolgáló kanna, stb.

Hol végzi a munkáját?

A tömegközlekedési gépjárművezető munkaidejének meghatározó részében a járművének vezetőfülkéjében ül, zárt helyen végzi munkáját ágazattól függetlenül. A járművek vezetése azonban az útvonalakon történik, ahol az időjárás jelentős befolyásoló tényező, például havas út, köd, stb.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A gépjárművezetőnek a volán mellett nincs kapcsolata az utasokkal, nem egy térben, hanem tőlük elszigetelten dolgozik.

A tömegközlekedésen utazókkal vezetés közben a szóbeli kapcsolatfelvételt a járművön jól látható helyen elhelyezett tábla is tiltja: „A vezetővel menetközben beszélgetni tilos”. A visszapillantó tükrökből azonban folyamatosan érzékeli az utasok helyzetét és mozgását, amihez igazítja az ajtók nyitását és zárását. A távolsági buszokon és némely városi járművön a megállóban közlekedési jegy értékesítésével is foglalkozik. A területirányító diszpécserrel igény szerint veszi fel a kapcsolatot rádión, közlekedéssel kapcsolatos információnyújtás (pl. forgalmi dugó, menetrendtől való eltérés, időjárás változás) céljából. A gépjárművezető a diszpécsert tájékoztatja rendkívüli esemény (pl.: meghibásodás, baleset, mentesítő jármű igénylése) esetén. Műszaki hiba során a jegyzőkönyv elkészítése mellett szóban is vázolja a meghibásodás körülményeit a gépjárműszerelőnek. Rendszeres kapcsolata van a tömegközlekedési gépjárművezetőnek az azonos vonalon egy időben szolgálatot teljesítő kollégáival.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A tömegközlekedési gépjárművezető fizikai megterhelés szempontjából könnyű munkának számít. Megterhelést jelenthet azonban a szélsőséges időjáráshoz való alkalmazkodás (pl. hőség, tűző nap). A balesetmentes közlekedéshez elengedhetetlenül fontos a folyamatos figyelem összpontosítás, ami a teherbíró képesség próbája. Azt is itt érdemes figyelembe venni, hogy ez alapvetően érzelmi feszültséggel járó munka (közlekedési dugó, feszült és fáradt utazóközönség). A gépjárművezető nem csupán hétköznapi, hanem hétvégén és ünnepnapokon is biztosítja az emberek egyik helyről a másikra történő utazását. A több műszakban történő munkavégzés beosztástól függően alkalmanként nagyon korai kezdéssel, időnként, pedig késői zárással párosul. A fővárosi tömegközlekedés esetében ez például délelőtti műszak esetében 4.00 órai munkakezdést jelent, a délutáni műszak, pedig 22.00 óras zárást. Ezeket a műszakokat egészíti ki az éjszakás, akinek munkaideje 22.00 órától tart reggel 6.00-ig, és a beugró, aki csúcsgalamban idején ül volán mögé 6.00 és 8.00 óra, valamint 14.00 és 18.00 óra között, vagyis napi két alkalommal dolgozik. Itt érdemes

megjegyezni, hogy előnye ennek a foglalkozásnak az egy hónapra előre tudható munkabeosztás, valamint a munkaidő lejártával, a menetrendnek megfelelően a pontos munkabefejezés.

Milyen környezeti ártalmakkal járhat a szakma gyakorlása?

A tömegközlekedési gépjárművezető ülő testhelyzetben végzett munkája gerincbántalmakhoz vezethet. A forgalomhoz való alkalmazkodás pszichés terhelése feszült idegállapotot, túlfáradást eredményezhet.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép színlátás,
- teljes látótér és térlátás,
- ép hallás,
- jó beszélőképesség,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- lábak, lábfejek fokozott használata,
- fokozott figyelem,
- együttműködés.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- tartós kényszertesthelyzet,
- tartós ülőmunka,
- zaj,
- egész test vibrációja,
- fokozott balesetveszély,
- váltakozó munkahely, gyakori utazás,

- többműszakos munkarend.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Jellemző követelmény a hosszú ideig tartó figyelemkoncentráció. A tömegközlekedési gépjárművezetőnek mindig készen kell lenni arra, hogy gyors és pontos döntést hozzon.

Ehhez kapcsolódik a távolságok, a térbeli viszonyok felismerése. Nyugalom kritikus helyzetben, vészhelyzetben. Hiba nélküli munkavégzés is igénye a szakmának, az átlagos kommunikációs képesség előny.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A reáltárgyak során tanultakat, fizikából és matematikából megszerzett ismereteit tudja leginkább kamatoztatni, különös tekintettel az elektromosságban alapelveire (trolli és kötöttpályás gépjárművezetők esetében), valamint a robbanómotor működésére (buszvezetőknél). A tájékozódást környezetismeret és földrajz órákon lehet leginkább elsajátítani. A műszaki dolgok iránti fogékonyság kialakulásához pedig, jó alapot adhatnak a technika tantárgyban elért sikerek, eredmények.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Előnyös, ha valaki érdeklődik a gépek, műszaki dolgok iránt. Szerencsés, ha szereti a jól körülhatárolható, pontos előírások vagy szabályok szerint végzett munkát, az egyértelmű feladatokat. Emellett érdeklődik az emberek problémái iránt is és fontos számára, hogy azok megoldásában részt vegyen.

Szakképzés

A tömegközlekedési gépjárművezető feladata, hogy az előre kijelölt útvonalon, közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet (KRESZ) betartásával és a közúti forgalomhoz történő alkalmazkodásával biztonságosan vezesse járművét. Munkája során a jármű

műszaki állapotával kapcsolatosan előírt ellenőrzési és a biztonságos üzemeltetést szolgáló karbantartási feladatokat pontosan ellátja.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele általános iskolai végzettség.

Képzési idő

Kategóriától függően változhat a képzési idő. „C” (tehergépkocsi) és „D” kategória (autóbusz), esetén 2-3 hónap alatt elsajátítható a KRESZ, valamint a vezetési alapismeretek.

A többi tömegközlekedési gépjármű (trolli, metró, HÉV, fogaskerekű) esetében eltérő időtartamot vesz igénybe.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

KRESZ, Műszaki és vezetési ismeretek. „C” kategória (tehergépkocsi) esetében szerepet kaphat az árufuvarozói-, „D” kategória (autóbusz) esetében, pedig a személyszállító ismeretek is.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A KRESZ – vizsgán a megfelelő szinten való teljesítés után a műszaki ismeretek elsajátítása következik. Eközben a vezetési ismeretek is szerepet kapnak a tanfolyamon. Eközben lehet megszerezni a különböző egyéb (árufuvarozói-, személyszállítói-), kedvezményeket nyújtó papírokat is.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 31 7001 01 /Autóbuszvezető/

Az egyéb tömegközlekedési járművezető képzés un. belső képzés keretében történik, az adott közlekedési társaságoknál.

Kapcsolódó foglalkozások

Tehergépkocsi-vezető,

Taxisofőr,

Személygépkocsi-vezető,

Járművezetők.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Metróvezető,

Autóbuszvezető,

Trolibuszvezető,

Villamosvezető.

Továbbképzési, szakmai lehetőségek

Ha valaki rendelkezik egy bizonyos kategóriával, akkor törekszik arra, hogy egy másik („C”, „D”, vagy „E” – teherautó és pótkocsi), illetve kiegészítő („CE”, „DE”) kategóriát is megszerezzen.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A tömegközlekedési járművezető foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.